

Res.

Imp. Ev.

séc. XVI

N.º

9, 10

VIII CENT. DA
RECONQUISTA
CRISTA DE ÉVORA

— . —

EXP. BIBL. E ICON.
B. P. E. — N.º 349

G. E. V. C. 3 D. n° 17

Armaris 145-d-2:-

~~17~~

Receivado n° 155

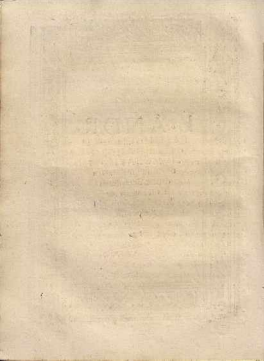
47

L. ANDR.

RESENDII Lusitani, ad
epistolam. D. AMBRO-
SII MORALIS viri
doctissimi, inclytæ aca-
demix Compluten-
sis Rhetoris, ac
Regij historiographi
Responsio.

Mo te, Resendi doctissimo te, & vni-
ce profecto diligo: vel de tua nobilitate,
quam mihi ego in bonis semper suspi-
ciendam & colendam existimaui: vel de
tua ista insigni eruditione, & eximia
Hispanæ antiquitatis cognitione, qua

nostrates omnes præcellere, & longo intervallo vide-
ris antecire: vt carminum tuorum iucunditatem, mihi
poetices amantissimo dulcissimam, orationum graui-
tatem eloquentiæ professori cōmendabilem interim
taceam. Accedit insignis tuus cādor, & in iuuandis a-
liorum studijs benignitas, qua nunquam grauaris li-
benter alijs impertiri, quicquid ingenio & singulari
iudicio fueris assequutus, aut indeffessa diligentia ali-
quando eruisti. Quis non hoc amare? Quis non pluri
mi facere debeat? Ego vero & amo & admiror, & bo-
norum & eruditorum omnium nomine, humanita-
tis huius tuę ergo, ingentes tibi gratias ago. Offensus
nimirum & pessima & frequenti multorū apud nos
tenacitate, qui siquid vel exiguum antiquitatis mo-
numentū adepti sunt, ita occultant, ita alijs denegant:
vt perire sibi omnem eruditionem putent, si cū quo-
quam id communicauerint. His de causis cum te iam
pridem amem, & iuuari abs te magno opere studia
mea posse intelligam, scribere ad te constitui: vt tu me
vicissim pro ingenua tua humanitate ames, mihi res-
cribas, & me opem tuam enixe poscentem libenter

adiutes. Scripsi enim Hispaniæ totius historiam ad
Roderici Regis tempora, quinque Floriani libros sep-
tem alijs continuato opere prosequutus. Non quod
mihi eius hominis scripta perplacerent, vel quod tibi
displiceat: sed quod iustis de causis mihi fuit, indidē
vbi ille desijt incipiendum. Urbium origines, situs,
nomina, & quæcunque ad illarum antiquitatem per-
tinebant, historiæ non admiscui: sed peculiari commē
tario seorsum adnexui: quia liberiora spatia ad hunc
cursum plenius conficiendum mihi patere cuperem.
Atque vtinam vtrunque id opus coram tecum rele-
gere, & te admonente, atque adeo edocente corrigere
mihi licuisset: tunc demum mihi met ipse in meo ope
re satissacerem, & doctis omnibus satisfacturum spera
rem. Nihil, ita me Deus bene amet, quātum ad studia
spectat, libentius vnquam in vita fecissem, quam vt
hoc iter caperem: vt tecum aliquandiu versarer, mul-
to abs te doctior recederem, opusque nostrum tali
iudice castigatum innocens iam & plane absolutum
reducerem. Sed quoniam tum ingrauescentis ætatis
senium, tum etiam peculiaris valetudinis imbecilli-
tas hoc ipsum vetat optare: quod vnum datur, tua-
que benignitas tribuit sperare, te de multis per lite-
ras percontabor. Vides enim, mi homo, quantis &
quam multis in rebus, suppetias mihi possis adferre.
Ego vero hic iam mature, opem tuā, quo magno ope-
re indigeo, implorare, & de multis interrogare te in-
cipiam.

1. Qualiter putes intelligenda postrema illa verba,
quæ in pontis Alcantaræ delubro post epigramma

49
leguntur. C. IVLIVS. LACER. &c. Nam mihi, nisi reconditum aliquid sub sit, difficilia videntur in intellectu. Quæ ego in historia dixi, cum his literis accipies.

2. Quæ apud authores leguntur de oppidorum nominibus, quæ in eodem ponte recensentur, mihi sunt percognita: neque tamen inde satis possum quippiam certi & perspicui asferre. Tu qui vicinior has regiones incolis, non dubito quin aliqua planiora & indubitata magis peruestigaueris. Ea mecum obsecro communicato.
3. Ecquid habes, quo rationem reddere possis, & assumpti & continuati in regibus Gothorum prænominis Flauij. Ego enim in hac parte nihil habui quod dicerem, præter vnam coniecturam æmulationis imperatorum. Nam cum ab Constantino, & retro etiam, imperatores omnes Flauij prænomen continuerent: Gothi toties imperat. victores, æmulatione succensi, id ipsum etiam prænominis sibi videntur desumpsisse.
4. Ecquid insigne & memorandum legeris alterutrum Reccaredum regem in vestra vrbe Eborensi fecisse: Nam si quid eiusmodi protuleris: omnè ego iam tuam illam cum Quebedio de Elboræ nomine concertationem diremero. Interim scias proximo Augusto Quebedium Toleti obiisse, opusque suum de sanctis Hispaniæ, vix dum inchoatum reliquisse.
5. De Acosta Rege siquid certum alicubi reperisti, id magno opere cupio intelligere. Quidam enim

vti scis, regnasse negant, quidam affirmant. Nummi, qui tanquam regis huius sint, ostentantur, ego adduci non possum, vt credam eius esse regis.

6. Si quos habes Gothorum Regum nummos nō graueris obsecro descriptos ad me transmittere.

7. Scire cupio concilium illud Emeretenſe, quo menſe, quo die, quibus cum episcopis ſit celebratum:

Tum preterea ſiquid inſigne in eo ſit decretum.

Onero te multis queſtionibus: Tuę iſti ſingulari eruditioni ſuccenſeto, quæ ſola hæc noſſe, & poteſt docuiſſe: tuæ humanitati irasceſcere, quæ adytum ad per cunctandū patefacit. Tu vero viciffim a me, ſiquid habeo quo tibi gratificari poſſim, requirito. Pauperis eſt numerare pecus: ſed tamē quid à me poſſis optare, ſignificabo. Nummos antiquos cum oppidorum Hiſpanorum nominibus priſcis plus quadraginta diuerſos congregaui. In his ſunt. Saguntos, Caſtulo, Valentia, Graccurreis, Obulco, Sacili, Vlia, Carmo, Ebora Claritas Iulia, Corduba Colonia Patritia, Ercauica, Caſcantum, Hiſpalis, & quædam alia.

Gothorum regum nummi hi ſunt apud me.

Diui Ermenegildi aureus, quo tempore cum patre bellum gerebat percuffus. Bone Deus, quem theſaurum nomino.

Fratriſ eius Reccaredi aurei quatuor, argenteus vnus, diuerſi omnes.

Liuae huius filij aureus.

Suintilani aureus.

Receſuinti aureus.

50
Eruigij aureus.

Vuitterici aureus.

Vuambæ argenteus.

Vuittizæ & Egicæ aureus.

¶ Inscriptionum antiquarum ex multis Hispaniæ regionibus magnam copiam comparavi. Ex vetustissimo Ouetenſis Eccleſiæ codice Sancti Deſiderij martyris vitam tranſcripſi, ab Rege Siſebuto conſcriptam. Multa alia inde habui. Eiſdem Regis epiſtolas aliquot, & eorundem temporum alia nonnulla. Chindaſuindi Regis priuilegium, quo patrimonium monaſterij ab Sancto Fructuoſo in Bergido ad Compluticam erecti adauget. Poſt Regem Pelagium antiquiſſimorum regum noſtrorum priuilegia quamplurima, leges item antiquas, ſueros noſtri vocant, quarundam ciuitatum noſtratum vndecunque corraſi. Sed hæc nihil ad te. Aliorum omnium, quæ te oblectare, aut quaqua ratione tua intereſſe poterunt, quiduis optato, quiduis petito, deſcriptum quam primum remittam. Doctor Ioannes de Sancto Clemente Badajocenſis eccleſiæ canonicus Theologus, qui has ad te mittet, tuas ad me transferendas tuto recipiet. Eum ego hominem multis de cauſis, tum amo miriſce, tum etiam pluri mi facio. Neque ideo ſolum quia mecum ſit aliqua propinquitate coniunctus: neque quia pene a paruulo eduxerim in literis, amauerim pro meo, & in eo me oblectem, ſed quod in eo ingenium, virtus, doctrina, magna omnia, ita decertent, vt non cuius facile ſit, quid præcellat iudicare.

Ego semper vitæ innocentiam & sanctitatem præfe-
ro. Per eundē cum his literis librum nostrum de san-
ctis Iusto & Pastore accipies; quem eo consilio misi,
vt siquid in eo sit, quod te legisse iuuēt, ea te pia & eru-
ditavoluptate minime fraudarem. Potui fortasse erra-
re, quia templum illud horum martyrum cum inscrip-
tione, ad Salaciæ inesse scripsi. Nā, F. Alfonso Chaco-
nus Dominicanus, qui abs te mutuata eam inscrip-
tionem ad me misit, perperam titulum addiderat, vt
ego quo in loco reperiretur, plane non possem intelli-
gere. Interim scire peruelim, probes ne nostrā in per-
uestigādis vrbium antiquitatibus rationem, cuius exem-
plum in Complutensibus antiquitatibus cernere po-
teris. Ibi tu mihi nominari non potuisti. Vbicunque
interuenis, hominis & tibi amicissimi, & eruditionis
tuæ non vulgaris æstimatoris officium nō requires.
Tu vale, meque ama, & amanter rescribe.

Compluti. xxx. Ianuarij. M. D. LXX.

Vincentium tuum fac ad me mittas, quem ego cum
legere magno opere iam diu cupierim, nunquam da-
tum est inuenire. Iterum vale.

L. ANDRÆ RESENDII, LVSTITANI,
ad epistolam. D. AMBROSII MORALIS
viri doctissimi, inclytæ academïæ Complutensis
Rhetoris, ac Regij historiographi Responsio.

D. AMBROSIO MORALI, VIRO
eruditissimo. L. Andreas Resendus. S.

A De idus fere Martias, Ioannes à Sancto Cle-
mente necessarius tuus, libellum & literas
à te amantissimas, vna cum suis, etiam aman-
tissimis, ad me misit. Quid ego vtrique ves-
trum aliud respondeam, quam meæ me felicitati, ob
talibus viros amicitiam meam sponte ambienteis gra-
tulari, nihil equidem intellego. Certe amanteis, quan-
tum intèdi amor poterit, redamabo, daboque operam,
ne, quod priores diligere cœpistis, in eo errasse videa-
mini. Tibi vero, cui has peculiariter modo scribo, im-
mortaleis ago gratias, de tua ista humanissima comi-
tate, comi, vt comior esse nō queat, humanitate. Nec
utique ob id, quod mirificis me laudibus euehis, an ob
ruis? Neque enim tam elato sum ingenio, vt quæ scri-
bis mihi quasi meo iure adrogem, sed qd' tua isthæc
laudatio quum ab incredibili animi candore proficil-
catur, non potest iucunda mihi nō esse. Pudefacit igitur
multum me, multum tamen delectat. Lætus sum,
laudari me abste pater, laudato viro, inquit apud
Næuium Hector, & vsurpat, Catoni respondens, no-
ster Cicero. Sed de his dicam modice. Vereor em̃ ne
mutuum reddere conatum esse me, quispiam suspice-
tur. Quod tamē potius deinceps spondeo, atque in me

recipio. Nunc ad epistolæ tuæ præcipua capita. Est
sane quod ais, mea satis procliuvis in communicandis
quæ vel ingenio, vel sedulo nauata opera, depreendi,
inueniæq; facilitas. Quæ mihi nonnunquam obest, in
fidiantibus meo labori plagiarijs quibusdam, qualis
fuit in plærisq; amicus olim meus Barrerius, qui lo-
cos supra viginti candide impertitos, suæ immiscuit
Chorographiæ, non habita commonstratori gratia.
Quorum tamen non paucos ea dexteritate tractauit,
vt mihi illud Martialis in eū iure liceat detorquere.

Quem recitas, meus est o Fidentine libellus,

Sed male quum recitas, incipit esse tuus. Ingenue ma-
gis Valsus, tametsi neq; semper, neq; alicubi, maxime
exposcente loco, non dissimulanter. Ei certe quæ de
Romanis tribubus, siue legendis libris, siue inscrip-
tionum veterum monumentis, compereram, additis
auctorum priscorum testimonijs, cōmunicauī. Com-
pleuerāmq; vnus& quadraginta numerum, hoc est,
supra triginta quinq; confectas atq; receptas, sex ali-
as. Non enim plureis eatenus diserte inueneram, præ-
ter treis, literis quamq; tribus. CAM. CLV. HOR.
sæpe in marmoribus adnotatas, quarum integra no-
mina, neq; apud idoneum scriptorem aliquem lege-
rām, neq; sine veterum testimonio, sola trium literarū
coniectura, Camillam, Cluentiam, Horatiām ve, pro
nunciare ipse audebam. Nam CLV. pro CRV. hoc
est, Clustuminam pro Crustumina dici, nōdum satis
eram, neq; adhuc sum, persuasus, quum ciuitas vnde
nomen habet, Crustumium vocetur, non Clustumi-
um. Mihi autem non contigit marmor videre, vbi

CLVS, vel CLVST, scriptum esset. Hærebam igitur in scriptura, CLV. essetne interpretandum Clustumina, (vt bene docti quidam existimant) an Cluentia, quæ extra numerum, sicut CAM. & HOR. tribus esset. Omnesq; has apud me in schedijs cõlectas, neq; dum stylo ordinatas eo consilio reprimebam, vt si lectione assidua certius tandem aliquid essem adsequutus, ea in re studiosis antiquitatis mea diligentia non deesset. Ecce autem in libris variarum resolutionum Reuerendi. D. à Fossis Rubris, Rodericopolitani Põtifis, prodijt de Romanis tribubus opusculũ, in quo inter multa alia, quæ vir ille eruditissimus & ex veteribus, & ex neotericis congeffit, quæ ego peculiariter lucubraueram, vna reperi, à Valsæo, sicut postea rescui, prodita tantum cippi. L. Voconij, L. F. QVIR. Paulli, qui domi meæ est, facta obiter mentione, videlicet vt indicio esset, illuc scrinia mea, non meo cõsensu, peruenisse. Quod ægre minime equidem tulissem, imo vltro egissem gratias, si treis illas, quas pro ignotis adhuc habeo, etiam expediuisset. De quibus neq; verbum vllum fecit, neq; excessit triginta quinque numerum, neq; rem omnino ad amissum dolauit. Vicit ea in re, & nos, & illum, & ceteros qui nostra ætate id attetarũt, Onuphrius Panuinius, quanquã neq; in illo exactius aliquid nõ desideres. Sed ad rẽ. Valsæo homini quoaduixit beneuolenti, leuẽ hanc pleni officij prætermillionẽ, libẽter cõdonamus. De fraude, cũ Barre-

Coras
tuncas

pda alla

palla cõ lura

se, vehementer doleo. Nō enim pudet inscitiam meā
fateri. Nam à peruestigandis eruendisq; antiquitati-
bus, ad quam rem videbar ab natura propensus, ma-
iora me studia, & necessaria quædam compedes re-
traxerunt, atq; semotum à doctorum hominum quo-
tidiano congressu, quo & erudiebar, & delectabar,
ad rudem compulere inuitum, & in hoc patriæ angu-
lo, quasi in ingloria senectute delitescētē, retinuerūt.
Sed qualis ista quumq; eruditio nostra est, ad quam
velut ad grauioris itineris diuerticulum, nonnunquā
animi causa deflectimus, non enim nostri nos omni-
no poenitet, certe doctis ac tui similibus, semper erit
obnoxia. Quare omissis ambagibus, quod in episto-
la tua petis, vt te vicissim amem, etiam si nō petisses,
ipse vltro prouocatus, eram factururus. Atq; vt initio te
status sum, maximo te opere profecto amo. Vt vero
de studijs tuis loquar, probo consilium tuum, quod
vrbium origines & vetusta nomina historiæ rerum
gestarū nō admiscuisti. Impedisset enim hoc ipsum
historiæ quasi corpus, & narrationis cursum remora-
retur, ac perplexiorē reddidisset. Separato vero cōmē-
tario, antiquitatis studiosis eo melius, quo liberius sa-
tisfiet. Sed per tuam te fidem oro atq; obtestor, vt in
reddendis originibus, si nondum opus emisisti, reli-
giosiore te præstes, quam fuit in comminiscendis
Florianus, multæ alioqui lectionis homo.

Quæris à me quo nam modo intelligenda putem po-
strema verba inscriptionis eius fani, quod ad pontē
est Alcantaræ. C. I V L I V S L A C E R. &c. nec in-
tegram eorum verborum lineam misisti, quod equi-

dem maluiffem, quum verbū quod statim fequitur,
femiabrafum fit, tribus tantum, vt adparet, literis in-
fculptum. D. S. Ego ante multos iam annos, quum
scalas loco adhibuiffem, horam integram, eōve plus,
etiam pluyente cælo, legendæ infcriptioni impendi,
præcipue propter octauum carmen, quod faliffime
translatum, nullo penitus fenfu, circum ferebatur,
etiāmq; dum circum fertur. Quod ex ductuum abra-
farum literarum veltigijs, me puto ad germanum ve-
rūmq; fenfum reftituiffē, cōprobantibus multis, qui-
bus id poftēa communicauī. Sed hæfi, hereoq; adhuc
in tribus illis literis, D. S. non hæfurus fi duæ tan-
tum effent. D. S. Quæftio vero tua non eft nifi in ver-
bis quæ fequūtur. F. ET DEDICAVIT. AMI-
CO CVRIO LACONE IGAEDITANO.
Et fciscitaris an probem lectionem tuam & expositio-
nem, quam extra epiftolam in cōmentariolo Hispa-
nice cōfecto miffiſti, fecit & dedicauit, amico curione
Lacone Igæditano, ad hūc fenfum, fecit, & dedicauit,
dedicationis munus obeunte amico Lacone, curione,
id eſt, ſacerdote Igæditano. Verbū autem CVRIO,
conciſione dictū exiſtimas, pro CVRIONE, id
eſt ſacerdote. Ita, vt curio Igæditanus, hoc eſt, Sa-
cerdos Igæditanus, Laceri amicus, delubrum dedica-
uerit, quum nefas, vt ais, eſſet, ſine ſacerdote hoc fieri.
Et curionem pro ſacerdote, apud bonos auctores re-
periri, verbo, non re, confirmas. Dicā libere, bona tua
venia. Mihi argutius, quam verius, eſſe hoc videtur.
Primo, quia, tametſi donarem curionem pro ſacer-
dote reperiri, vim facis latinittis contextui, Amico

curione Lacone Igæditano, pro eo quod esse debuisset, iuxta tuam sententiam, AMICO LACONE CVRIONE IGÆDITANO. Imo neq; sic, ostēdebat curionem, hoc est, sacerdotem Igæditanum de dicationē peregrisse, & templum solēnibus verbis fuisse effatum. Si enim hoc esset, ita significari debuisset, effante, vel dedicante, vel præcūte, amico Lacone, curione Igæditano, non autem distortissime, amico curione, Lacone Igæditano. Deinde, vt velis corrigere, quod dixisti, curione municipij Igæditani, & dicas, amico curione, idest sacerdote, Lacone Igæditano, vt curio non intelligatur sacerdos eius municipij fuisse, sed id municipium patria fuisse Laconis, restat tūc inquirendum, apud quem veterem auctorem legeris, id quod fidēter adseris, curionem pro sacerdote, aut potius flamine, in prouincijs, & extra urbē Romam. Romam enim à principio Romulus in treis diuisit tribus, & tribum quamq; in decem curias. Tribuum trium præfectos, tribunos adpellauit, Curiarum triginta præfectos, vocauit curiones. Et qui curionum omnium princeps esset, is curio maximus est nuncupatus. Curiones autem hi, suæ quisq; curiæ curam habebant, & in calanda, hoc est, vocanda ad curiam Calabram, vel alio, contione, & in sacris faciendis, & in procurandis curialium commodis. A cura enim nomen erant sortiti. Vnde illud Plautinum est. Nam noster nostræ qui est magister curiæ, Diuidere argenti dixit nummos in viros, Fuisseq; id sacerdotium Romę honestum, vel ex vno Lilio potest liquere. At extra Romam, vbi nullæ cu-

ria fuere, quo nā modo essent curiones: Inquires for-
tasse, ab illa Romana consuetudine, etiam alibi Cu-
riones pro sacerdotibus usurpari. Hoc ostendendum
à te est. Ego sacerdotes, flamines, ac flaminicas passim
inuenio, curiones eo quo tu vis modo, nusq̃. Quod
si ego in studijs non satis profeci, abs te peto, vt quod
rectius ipse nosti, amice impertias. Ad hec, CVRIO,
pro CVRIONE, extrema, breuitatis causa, mutila-
ta syllaba, non magis admitto, quam admitterem [Ser-
mo in sexto casu, pro Sermonem, facilius admissurus,
si tantum CVR. scriptum esset. Insuper, LACON,
sine dubio cognomen est, non nomen. Sacerdotem
autem per cognomen tantum, atq̃ id obscurum,
prætermisso priori nomine, contra Romano-
rum consuetudinem notari ac describi: in templo
quod ipse met dedicasset, minus certe conuenit. Qua-
re duabus illis dictionibus CVRIO LACONE,
nomen & cognomen Igæditani illius significari non
dubito. Quomodo igitur interpretamur, F. ET.
DEDICAVIT, AMICO CVRIO LA-
CONE, IGAEDITANO: Nempe sic. Si mi-
nus placet sub audiri præpositionem CVM, vt si-
mul cum amico Curio Lacone Igæditano fecisse,
& dedicasse intellegatur, certe AMICO, adiecti-
uum nomen erit, non substantiuum. AMICO,
idest, fauente, iuuante, operam ve dante, Curio
Lacone Igæditano. Quemadmodum apud Ho-
ratium, diues amico Hercule. Siue CVRIVS
LACON flamen fuerit, quod non multum cu-
ro, siue faciundo pontis operi, atq̃ erogandæ in

operarios stipi præfectus, præcipue quū Igæditanus
esset, quuius municipes in pontis effectiōe primi re
censentur, siue carminum illorum auctor. Quod pro
nunciare non possum. Atqui, si Curius Lacon præse
ctus operi faciundo fuit, fauore sane illius indigebat
architectus, vt permitteretur iuxta publicū opus fa
num exstruere, quod quidem non tam religione du
ctus, quam cupiditate sui nominis posteris cōmendā
di faciebat. Et quoniam ea in re facilem habuerat for
te Curium Laconem Igæditanū, id testificari voluit,
ac quasi gratiam reddere, facta nominis eius & patrie
mentionē. Fuisse quoq; Igæditano illi prænomen Cu
rius, verum videtur, ex multis marmoribus in ipsis
Igæditani municipij ruinis, vbi Curiorū familia fre
quēs fuisse inuenitur, vt ostendemus, deo bene iuuan
te, in nostra Lusitania, quæ modo in incude versatur.
De nominibus municipiorum in eodem ponte recen
sitis, quæ neoterici tradūt, tibi nequaquam probari,
nihil miror. Sunt enim magna ex parte mera somnia,
& diuinationes, prope dixerim, ebriæ. Suntō exēpli
causa hæc. Coloniam Scallabin, Præsidium Iulium co
gnominatam, modo esse Trogillium. Norbam Cæsa
ream, Alcantaram, Iuliam Myrtilin, Vaenam. Et simi
lia, quorum cōmemoratio non modo fastidiū, sed in
dignationem etiam mouet, quando istorum næniæ
non in Hispania nostra sopiuntur, sed peruadunt, &
in Italiam, & in Gallias, & vsq; ad Germanos, atq; illic
homines sane doctos, sed nimiū credulos, in errores
puerileis inducunt. Ego non omnia illa, quæ in pōte
recensentur municipia, percognita habeo. Quæ vero

pro compertis possum adserere, propediem vt spero, proditura expectato. Nam ea epistolaribus cancellis concludi non possunt.

Exquiris ecquam rationem possim reddere, adsumpti & cōtinuati apud Gothorum reges in Hispania Flauij prænominis. Nullam certam, vt verum fatear. Sed si diuinationi locus esse vllus poterit, ego ita cōiecto. Flauium prænomen, quod à Vespasianis incæpit, reliqui Cæsares, qui vel sanguinis propinquitate ad illos pertinebant, vel eo se nomine gratiosos fore putabant, sunt prosequuti. Quem admodū & M. Aurelij Antonini Pij, magna ambitione nomē per multos decurrit. Quin & Traiani nomen, Decius quoq; admauit. En tibi post multos annos. FL. Valerius Constantius. FL. Valerius Cōstantinus. FL. Valerius Seuerus. FL. Valerius Crispus. FL. Valerius Cōstantinus iunior. FL. Iulius Constantius. FL. Iulius Constans. FL. Nepotianus. FL. Claudius Iulianus. FL. Iuuianus. FL. Valentinianus. FL. Valens. FL. Gratianus. FL. Valentinianus iunior. FL. Theodosius. FL. Arcadius. FL. Maximus. Fl. Eugenius. Fl. Honorius. Fl. Theodosius iunior. Fl. Ioannes. Fl. Placidius. Fl. Marcianus. Fl. Auitus. Fl. Leo. Fl. Maiorianus. Fl. Vibius Seuerus. Fl. Anthemius. Fl. Olibrius. Fl. Leo iunior. Fl. Glicerius. Fl. Zeno. Fl. Nepos. Fl. Basiliscus. Fl. Augustulus. Fl. Zeno Isauricus. Fl. Anastasius. Fl. Iustinus. Fl. Iustinianus. Fl. Iustinus iunior. Fl. Mauricius. Fl. Phocas. Fl. Heraclius. Vides ambitiosam Cæsarum, & inter Cæsares tyrannorum aliquot Flauiorum turbam: vt longam imperatorum reliquorum orientalium, se

riem, vſq; ad Palæologos, vt Stiliconem, aliōſq; mili-
tiæ magiſtros, vt Odouacrum tyrannum, vt Narſen
eunuchum, vt Belifarium, vt cōſulum centurias, ſilen-
tio præteream. Vnde ad Gothos in Hiſpania regnan-
teis id prænomen defluxit: Nam eorum maiores Fla-
uij adpellati non ſunt. Arbitraris tu, æmulatione im-
peratorum, quos non raro vicerant, eos ita voluiſſe
nuncupari. Poſteſt hoc eſſe. Quamquam ab hac ſen-
tentia iſta potiffimum ratione diſcedo. Nam ſi æmu-
latione id feciſſent, illi maxime feciſſent, qui de Roma
vrbe triumpharunt, quaſi ſic, Romanis inſultarent,
vt Alaricus, vt Ataulphus, vel etiam Gizericus Van-
dalorum rex, qui ex Africa veniens Romam eſt de-
prædatus. Quibus Flauium adiectū fuiſſe prænomē,
nuſquam, quod equidem meminerim, adhuc legi.
Quare non peſſima cōiectura exiſtimarem, potius ex
adſinitatibus, & iam conſanguinitate, vel ex beneuo-
lencia & obſeruantia erga Cæſares ipſos, conſeruan-
dæq; amicitie cauſa, adulatione quadā eſſe id factum.
Nam quū Ataulphus Alarici propinquus Placidiam
Theodoſij filiam in vrbis direptione captam, iugali
ſibi vinculo ſociaſſet, vt tradunt Oroſius & Iornan-
des, atq; Alarico mortuo, in Gothorum regnum fuiſſe
ctus eſſet, paulatim Placidie moribus lenitus, ad
pacem ſe, & Romanorum amicitiam conuertit, Ho-
noriōq; adſini gratificari ſtudebat. Poſt quem, Re-
gerico, qui ſubceſſerat, ſuorum fraude interempto,
Vallia quartus ab Alarico ſequutus eſt. Qui non mo-
do pacem cum Honorio cōfecit, ſed ſororē illi etiam
viduam, honorifice ſemper habitam, remiſit, & bella

76
plurima, etiam contra gētileis suos, pro Romano ges-
sit imperio. Testatur hoc Sidonius Apollinaris, in
Anthemij Panægyri.

simul & reminiscitur illud,

Quod Tarthessiācis auus huius Vallia terris
Vandalicas turmas, & iuncti Martis Alanos,
Strauit, & obciduam texere cadauera Calpen.
Simili modo Theodericus Vesogothorū rex, vt eum
Sidonius Apollinaris, & Iornandes adpellant, siue
Theoderedus, si magis Roderico Toletano adsentia-
ris, pacem cum Valētiniano, quam prius fregerat, tan-
dem confirmauit, & cum Aëtio in campis Catalauni-
cis, pro Romanis, aduersus Attilam potētem Hunno-
rum regem fortissime pugnans, obcubuit. Iam Ama-
lasuintha magni Theoderici Amali filia, per obitum
Eutharici mariti Hispaniæ regis vidua relicta, suam
viduitatem, & Athalarici filij pueritiam FL. Iustino
imperatorī, quasi in tutelam commendauit, eo quod
pater Theodericus Athalarici auus è vita migrasset.
De qua re latius postea. Athanagildus vero contra
Agilam, siue Agilanem, vt Gregorio Turonensi pla-
cuit, auxilia ab imp. FL. Iustiniano petijt. Hermi-
nigildus insuper, vt ab Ariano patre se defenderet, ad
Tiberij imperatoris parteis se trāstulit. Quod Grego-
rius Turonēsis libro, quinto, sexto, & octauo, memo-
riæ tradidit. Notum etiā est, Stiliconem Gothū, nem-
pe Vandalū, genere fuisse, vel Orosio attestāte, cap. 38.
lib. septimi. Is Flauj prenomē tum sibi, tum Eucherio
filio indidit, videlicet, vt Cæsaribus per quos ad im-
modicam illam potētiā erat euectus gratificaretur, ac

præcipue maiori Theodosio, qui ei Serenam adopti-
uam filiam, ex Honorio fratre natam, in matrimoni-
um dederat. Quam rem, quia ad Hispaniam nostram
pertinet, aliquanto perplexam, latius explicemus.
Theodosius Hispanus, ex prouincia Bætica, ciuitate
Italica, dux egregius Valētiniani comes, qui & in Bri-
tannia res magnas gesserat, & Africam à Firmi tyran-
nide Romano adseruerat imperio, vt vigesimo octa-
uo & vndetrigesimo lib. narrat Marcellinus, duos ha-
buit filios, Honorium & Theodosium. Hunc Valens
insanus ac superstitiosus imperator fecit interfici, vt
testantur Hieronymus, Orosius & Iornandes. Causa
fuit, vel inuidia, quod adserit Orosius, vel quod Valēs
temeraria curiositate quum de imperij subcessore ma-
gice esset scrutatus, siue ipse, vt Socrates in historia
Tripertita narrat, siue Libanius rhetor & Iamblicus
Procli magister, vt scribit Zonaras, adcepissetq; sub-
cessurum eum, quuius nomen per quatuor has literas
inciperet, Th. e. o. d. interim fecit multos ex nobili-
bus, Theodoros, Theodotos, & Theodosios, inter
quos etiam Theodosium hunc virum optime de im-
perio meritum. Eo interfecto, Theodosius filius iam
tum nominatissimus, Nempe qui sub Valentiniano
Valentis fratre dux fuerat Moesiæ, prima etiam tum
lanugine iuuenis, princeps postea perspectissimus,
vt Ammiani Marcellini in calce lib. vigesimi noni ver-
bis vtar, periculi euadendi causa, vel vt parium decli-
naret inuidiam, quod Theodoreto placet, in Hispani-
am redijt, vbi & ortus fuerat & nutritus, ac cum fra-
tre Honorio priuatam quietāq; vitam ducebat. Ho-

57
nōrio tres erāt filiæ, Flaccilla, Thermantia, & Serena.
Et quidem Flaccillam, quam Theodoretus & Zonaras
Placillam vocant, Theodosius patruus adhuc priuatus,
uxorem duxit, ex qua Arcadium genuit atq; Honorium,
fratris iam mortui nomine illi imposito. Horum adstipulator
est in laudibus Serenæ Claudianus.

gestabat Honorius arcto
Te pater amplexu, quoties ad limina princeps
Theodosius, priuatus adhuc, fraterna veniret.
Oscula libabat, tēq; in sua tecta ferebat. Et quum
Honorium iuuenem Serenam adloquentem inducit.

o patruī germen, cui nominis heres
Subcessi, sublime decus torrentis Iberi,
Stirpe soror, pietate parens. Tandem Theodosius
Theodosij comitis à Valente interempti filius, nō Honorij,
vt falso existimauit siue Sex. Aurelius Victor, siue
qui eum in epitomen redegit. Tandem inquam
Theodosius à Gratiano vocatus, & apud Sirmium Pannoniæ
ciuitatem imperator adpellatus, quum se Bizantium
contulisset, fratris Honorij filias Thermantiam & Serenam,
uxoris Flaccillæ sorores, adduci fecit, atq; adoptauit.
Confirmat hoc Claudianus his verbis.

Defuncto genitore tuo, sublimis adoptat.

Te patruus. & statim.

Addidit & proprio germana vocabula nato.

Quāq; datur, fratris speciem sibi reddit adepti.

Deniq; quum rerum summas delectus habenas

Susciperet, non ante suis impendit amorem

Pignoribus, quam te pariter, fidamq; sororem,

Latus ad Eoum terris adiret Iberis.

Adductas

b. iij

c

igitur atq; adoptatas patruus Theodosius, principibus viris dedit coniuges. Nam Serena ætate iunior, Stiliconi nupsit, ex qua nati sunt Maria & Eucherius. Maria, Honorio Augusto Flacillæ materteræ, & patri Theodosij filio, in coniugium est tradita. Hoc ita Claudianus.

Adstitit, & blande Mariam Cythereia salutat.

Salve fidereæ proles augusta Serenæ. Ad tantam igitur potentiam Augustorum beneficio, & suis eo tempore meritis, euectus Stilico. Flauij prænomen adsumpsit. Atqui Theodosius comes, à Valente interemptus, & Theodosius eius filius, postea imperator, & Honorius huius frater, cum filijs Flaccilla, Thermantia, atq; Serena, vti dixi, Hispani & in Hispania orti educatiq; erāt: vt ostendit idem Claudianus in laudibus Serenæ, & in panægyri de quarto Honorij cōsulatu. Non ergo erit absolum suspicari ex ijs mansisse gentem in Hispania, quuius connubijs permixti Gothi, Flauium prænomen non modo non adspernarētur, sed etiam ambirent, præsertim vigente adhuc in imperio Flauiorum, Theodosij vtriusq; atq; Honorij progenie, quorum consanguinitatem adfinitatem ve Hispaniæ reges præ se ferrent. Sumo argumentum ex subscriptionibus tertij Toletani concilij, vbi inter procures qui ex Ariana hæresi resipuerāt, ita legitur. Flauius, vir inlustis subscripsi. & ex Theodosia Seueriani prouinciæ Chartaginienſis ducis filia. Quod nomen non Gothicum est, sed in Romanum vsum ex Græcia trāſſatum, atq; adeo Theodosianam præfert originem. Theodosia vero hæc Seueriani filia, Leonij

57
gildi Regis vxor fuit, & mater Flauij Recaredi. Quin
& Seuerianus ipse Theodosiæ pater, à Luca Tudēsi, &
Roderico Toletano, Magni Theoderici Amali filius
fuisse adseritur. Que res vt facilius intellegatur, Theo
derici subcessus, ex Iornauide in Gethicis, salutari ac
summotenus percurram. Theodemirus ex Amala stir
pe Ostrogothorum rex, Valemiri & Videmiri frater,
quum in Pannonia regnaret, pacis obsidem filium
Theodericum adhuc infantulum imperatori Leoni
Constantinopolin misit. Quem imperator nutrirī fe
cit, & pueri elegātia, bonāq; indole delectatus, carum
habuit, atq; ad suos liberaliter donatum remisit. Vn
de adcepto paterno regno, à Zenone est vocatus, &
inter aulae augustæ procures adscriptus. Deinde ab
imp. in filium adoptatus, & consul ordinarius factus,
equestri quoq; statua honoratus. Demum Zenonis
permissu & voluntate in Italiam venit, vt Romam ip
samq; Italiam à Turcilingorum Rugorūq; tyranni
de liberaret, Zenone illi Senatū. P. Q. R. commē
dante. Dominus itaq; Italiæ factus, & vestitum, &
insignia sumpsit, quasi Romanorum Gothorūq;
rex. Missaq; ad Clodouæū, vel potius Clodouichum
vnde nobis Lodouici prodierūt, Francorum regem
legatione, Audeffledam illius filiam vxorem duxit, ex
qua filiam Amalasuintham suscepit. Genuerat vero
Theodericus in Moesia filias duas, quarum alteram
rerum in Italia potitus, ante quam ex Audeffleda libe
ros suscepisset, Sigismundo Burgundionum regi, vt
præter Iornandem Gregorius Turonensis cōfirmat,
licet Gulielmus Paradinus nō Sigismundo, Sed patri

eius Gundebado adferat, alteram Alarico Vesogothorum regi in matrimonium dedit. Ex Alarico natus est Amalaricus. Cui parētibz orbatō, Theodericus auus Thiodem, nostri Theuden adpellāt, tutorem in Hispaniæ regno adsignauit. Sed sublato in adoleſcētia Amalarico, Thiodes regnum inuaſit. Hæc eſt lornāde. Addamus ex ſancto pontifice Iſidoro, Theodericum hūc in Hispania quoq; regnaſſe annos quindecim. Quod ita intellego: Alarici generi comperto obitu, deſcendiſſe eum in Hispaniam, vt Amalarico ne poti infantulo regnū ſtabiliret. Inde adulto iam puero, ſub tutela Thiodis regno tradito, Romam reuerſum. Addit Lucas Tudēſis, illum in Hispania vxorē adcepiſſe, ex prima Hispanorum nobilitate, & forte ex Honoriij ac Theodoſij familia, quorum ſumma erat nobilitas Ex qua vxore Seuerianū genuerit, Theodoſiæ patrē, Herminigildi & Recaredi auum. In tāta rerum felicitate Theodericus, ſemper imperatores per quos creuerat, eſt veneratus, & ſumma reuerētia coluit. Quare ipſe quoq; vt pote à Fl. Leone nutritus, à Fl. Zenone adoptatus, ordinariū cōſul, Romanorum deniq; & Italiæ factus Rex, in imperatorum gratiam, aliorum multorum more, Flauij prænomen non prætermiſit. Quod eius nepos Amalaricus, & pronepōtes Herminigildus & Recaredus ſuo ſibi iure vindicare potuerunt. Ex hæcenus dictis, habeo unde. Fl. Amalaricus. Fl. Herminigildus, Fl. Recaredus dici potuerint, nimirum ille ab auo, hi à proauo mutato prænimine, & probabili coniectura, quo ad Herminigildum & Recaredum, per maternā lineam

33
à Theodosijs Honorio ve, origine deriuata. Redeo
ad Theodericum. Is quum nosset in Hispaniæ parte
regnare Eutharicum Viterici filium, Beremundi ne-
potem, ex nobili Amalorum stirpe descendente, iuuenem impigrum ac strenuum, ad se vocato, filiam
Amalasuintham in matrimonium conlocauit, & con-
sulari dignitate honestatum, FL. Eutharicum Ama-
lum nuncupauit. Ex eo cōiugio procreati sunt Atha-
laricus & Mathasuintham. Eutharico defuncto, Theo-
dericus Amalasuintham filiam, Athalaricum nepo-
tem, & neptem Mathasuintham ad se recepit. Et se-
nio confectus, quum non diu se victurum intellige-
ret, ac prolem masculam non haberet, Gothorum
conuocatis primatibus, Athalaricum nepotem, vix
decimum ætatis annum tunc agentem, pro se regem
constituit, FL. Athalaricum Amalum adpellatum,
mandans, vt Senatū P. Q. R. amaret, & orienta-
lem principem studiose coleret. Quod Athalaricus,
& Amalasuintha mater quamdiu fecerunt, per annos
octo, & aliquanto plus, quiete regnarunt. Matha-
suintham Vitiges tyrannide obcupata, vel nolentem,
sibi fecit coniugem. Sed à Belisario debellatus, vna
cum vxore ad Iustinianum perductus est, vbi sine
liberis fato concessit. Mathasuintham autem vidua,
FL. Germano patricio, Iustiniani Augusti ex sorore
nepoti, imperatoris iussu denupsit, peperitq; filium,
FL. Germanum vocatum. Hæc ex Procopio, qui sub
Belisario duce militauit. Et heinc quoq; habeo vnde
meamalam atq; stabiliam opinionem, ad finitibus
& cognatione, Augustorum Gothorumq; regias sibi
d

inuicem fuisse obnoxias, Gothorūq; in Hispania re-
ges, ad decus & honorem suum pertinere prænomē
illud existimasse. Absq; hoc, quod ita gratiores se fa-
cerent Hispanis gentibus, quæ in Romanos iam pri-
dem mores abierant. Adcipe iam FL. Recaredi, de so-
lo enim eo breuitatis causa loquar, cum gente Flauia
cognitionem. Recaredus Theodosiæ fuit filius, Se-
ueriani nepos, FL. Theoderici Amali pronepos.
Amalasuintha. FL. Theoderici Amali filia, Seueriani
soror, magna Recaredi amita fuit. FL. Athalaricus &
Mathasuintha, FL. Theoderici Amali nepotes, FL.
Eutharici Amali & Amalasuinthæ filij, Theodosiæ
FL. Recaredi matris fuere amitini. FL. Germanus iu-
nior, FL. Germani & Mathasuinthæ filius, FL. Iu-
stiniani ex sorore nepos, & FL. Recaredus, inuicem
sobrini, vt Amalarici FL. Theoderici Amali, ex
naturali filia, quam Alarico Vesogothorum re-
gi nupsisse supra diximus, nepotis consaguinitatem
omittam.

Theoderici
concubina
in Moesia.

Theodericus &
Amalus, &
Audeffleda
vxor.

Theoderici
vxor in
Hispania.

Vxor Sigif
mundi.
Burgund.
regis.

Vxor
Alarici
Vesogoth.
regis.

Amalasuin-
tha vxor
Eutharici.

Seuerianus.

Amalari-
cus.

Athalaricus
& Mathasuin-
tha, vxor
Germani.
Iustiniani
nepotis.

Theodosia
vxor
Leonigildi.

Germanus
Iunior.

Herminigil-
dus & Re-
ca-
redus.

Verum hoc quod haftenus disputaui, si parum pro-
cedit, age alia via, atq; indagine, rem istam peruesti-
gemus. Langobardi Germanica gens, à Narse eunu-
cho, sed duce non instrenuo, propter Augustæ So-
phigæ acerbum dictum, animo ex iniuria exasperato,
in Italiam sunt sedibus suis euocati. Quam ita obcu-
parunt, vt supra. CC. annos tenuerint. Horum, post
annorum decem sub varijs ducibus interregnum, in
Italia rex fuit Autharus, siue Autharis, Clephonis fi-
lius, vt scribit libro tertio Paulus diaconus. Matthias
Palmerius Daphonis, filium dicit. Tanta est in barba-
ris hisce nominibus varietas apud auctores. Sed ego
Paulo ex eadem Langobardorum gente oriundo ma-
gis adcedo. Sit igitur interea Autharus siue Autharis
quuius velis filius. Hunc, inquit Paulus, etiam ob di-
gnitatem, FLauium adpellauerunt. Quo prænomi-
ne omnes qui postea fuere Langobardorum reges fe-
liciter vsi sunt. En tibi & Langobardos Flauij præno-
minis amatores, sumpto ab Authare principio, per
FL. Mauricij imp. tempora, ob dignitatem prænomi-
nis ipsius, quo Augusti, Duces, Comites, & consules
vtebantur. Quid ni ergo, etiam ob dignitatem, His-
paniæ Recaredus rex, qui tam propinqua sanguinis
communione gentem Flauiam contingebat, id præ-
nomen adsumeret, quod in posteros hereditario iure
transmitti posset? Sed vereor ne de Flauio prænomi-
ne longa commentatione tibi fastidium attulerim.
Quam tamen ideo protraxi diffusius, quia Roderi-
cus Toletanus pontifex, rei alioqui per se non satis
apertæ, magnas ex negligentia tenebras obduxit.

Nunc ad alia.

Postulas à me, ecquid insigne memorandum ve legerim, alterutrum Recaredum in nostra vrbe fecisse. Nam siquid eiusmodi protulerim, omnem iam meam cum Kebedio, de Elboræ nomine cōcertationem dirempturū te polliceris. De neutro apud nos quidquam adhuc legi. Miraberis forte id. Verum ego nolo, vt concepta maiore quam pro re de nobis opinione decipiaris. Ego vir doctissime, per paucos rerum Hispanicarum scriptores habeo, perq̃ parum iisdem rebus operæ impendi, vitæ instituto ad alia me studia necessario trahente. Quare si id quod à me petis, tu potius mihi potes suppeditare, per amicitiam te quaeso, vt eius rei participem me facias. non quidem dirimendæ controuersiae gratia, quam pro satis dirempta ego habeo, sed vt eorum quæ ad meæ vrbis historiam pertinet nescius ne sim. Sisebuti regis tempore argentariam officinam cudendæ monetæ in hac vrbe fuisse adparet. Quod colligo ex aliquot argenteis nummis, apud nos ab heinc annos decem reperiis. In ijs, altera ex parte ipsius regis effigies est, cum hac inscriptione. D.N. SISEBVTVS REX. ex altera vero, signum crucis ab extremo in extremū decussatim pertingentis. atq̃ hæ in medio literæ. CIVITAS EBORA. per circum itum vero, hæ. DEVS ADIVTOR MEVS. Turres quoq̃ vastissimæ duæ Sisebuto adscribuntur. A Recaredis gestum apud nos nihil scimus.

Nec felicior ad respondendum sum de Acoſta siue rege siue tyranno, percontanti. Quem an in mundo na

eus sit, haud quāquam adhuc scio. De Emeritensi cō
cilio respondebo expeditius. Titulus hic est, totidem
isdemq; verbis. In nomine patris, & filij, & spiritus
sancti. Synodum quod gestum est in prouincia Lusitaniae, apud urbem Emeretensem, quæ caput eius di
gnoscitur esse, duodecim episcopis in vnum conle
ctis, die octauo eiduum Nouembrium, anno octauo
decimo Serenissimi & pijsissimi Reccesuinthi regis,
Era. DCCIIII. Sunt vero concilij capita viginti tria.
Quæ quia diffusiora sunt, quā vt inferi heic possint,
prætermitto, integrum cōcilium cum mea Lusitania,
fauente numine, publicaturus.

Legi cum voluptate prisca oppidorum nomina, in an
tiquis nummis, vt adseris, inscripta, vellemq; distin
ctius ista intelligere. præcipue quid sibi velit, E B O
R A, C L A R I T A S I V L I A. Nam si ad nostram
urbem referri id autumes, ea nō Claritas Iulia, sed Li
beralitas Iulia cognominatur, Plinio referēte, & vetu
stis marmoribus palam attestantibus. Attubi, Astigi
tani cōuentus oppidum, Claritatis Iuliae cognomen
habuisse, ex Plinio didici. Nec aliud eodem cognomi
ne vsquam in Hispania legi. Oro ergo te, vt denuo
ipsum nummum, vel mea causa, inspicias, & exacta di
ligētia inscriptionem recognoscas. Aduerte fatui pa
lati mei fastidium. Gothorum regum nomismata, nō
raro apud nos in veteribus ruinis reperiūtur. Quæ
aliquādo ad me adlata, propter barbaram literarum
distortionem, nō magni hætenus pēdebam, quum ta
men ab Romanis illis seculis, nummationem non me
diocrem sedulo compararim. Eius me modo stulti

62
tiæ sero poenitet.

Tuam in congregandis antiquis inscriptionibus diligentiam, merito laudo. Nec opus esse arbitror, admonere te virum talem, ut non facile alienæ fidei credas, nisi tu te lapidem inspexeris. Multa enim adferri solent cōmentitia. Multa quoque parum fideliter exscripta. Quot finxit, quisquis fuit, Cyriacus Anconitanus, dū antiquarij famā, etiam ab emētitis, aucupabatur? Quā perperam plæraque, ut omittā ficta, non solum Petrus Apianus, & amicus meus Amantius, in libro cui, Inscriptiones sacro sanctæ vetustatis, nomē fecerunt, & ij qui Germanicas & Austriacas ediderūt antiquitates, sed qui Romanas etiā atque Italicas? Eruditū non vulgariter, & prope ad superstitionem usque religio sum oportet esse, eū qui vetusta monumēta describit. Adfecit me stupore Cōplutensium, pro receptis post liminio sanctorum martyrum Iusti & Pastoris reliquijs, simul publica hilaritas, simul profusa magnificentia. Ego nondum annos decem & treis excefferam, quum istheic, curante matre, nam patre orbatus pridem eram, Antonio Nebrissenſi præceptori operam dedi. Sed coorto inter funebria iusta, quæ Cardinali academiæ patrono, per eos dies mortalitatem exuto, soluebantur, nescio quo inter mūicipes & scholasticos tumultu, abductus inde sum. Ea tempestate, neque tam validum, neque tanta opulencia oppidum esse videbatur. Verum creuit academia, magistris semper eruditissimis florens, eoque confluxere lectissimi adolescentes, summorum hominum liberi. Quo effectum est, ut nulli vrbium Cōplutū iam cedat. Sed ego

Alcala

videor tam magnifici adparatus quasi choragum, & instinctorem internoscere. Quæ de inscriptione templi eorum martyrum ab Alphonso Chiaconio ex me mutuata dicis, nihil miri est parum te explicate adcepisse. Nam ille, ut est earum rerum avidus, biduo quod apud me fuit, dum schediâzein festinat, me neq; urgente, neq; ad summendum quæ vellent horas præscribente, multa arbitrio suo conferfit, congressitq; potius, quam digessit. Rem si explanatius scire desideras, sic adcipe.

Exarrama
ou en exarrama
du cer de fil
Villa de Torra

Exarrama fluius à nostræ vrbis subvrbis, ac
poene ex pomerio primo tenuiter ortus, deinde e-
mendicatis fluentis auctus, & mixtus Calipodi vali-
diori flumini, in sinum Salaciensem iam nauigiorum
capax ingreditur. Iuxta fluminis huius ripam, an-
tequam Calipodi misceatur, paulo infra Terranum
oppidum, fanum olim fuit, Ioui sacrum. vbi cippi
aliquot scripti etiam dum perdurant. Id fanum inua-
lescente Christiana pietate dirutum, & postea refe-
ctum, in sanctorum martyrum templum est commu-
tatum. Nec veteres cippos pī homines aboleuerūt,
sed addiderunt titulum huiuscemodi, quem cum suis
soloecismis adponam. Petō q̄ abste, vt literis supra
titulum mutuo inter se complicatis, pauxillum ope-
ræ impendas. Ego enim extricare atq̄ enodare mini
me potui.

duerdsil

Villa Du Torra

* HVNC DENIQUE EDIFICIVM SANCTOꝝ
NOMINE CEPTVM, IVSTI ET PASTORI S
MARTIRVM QVOꝝ CONSTAT ESSE SACR
ATVM CONSVMMATVM EST OC OPVS.
ERA DCCXX.

Postremo scire expetis probém ne tuam in peruesti-
gandis vrbium antiquitatibus rationem, capta ab ijs
quæ de Compluto fecisti coniectura. Si ad hoc exem-
plum vrbeis cæteras prosequare, probó & quidem
valde. Hoc enim est antiquitatem ab interitu vindi-
care, atq; efficere, denuo vt iuuenescat. Non autem
frigidissimis ethymologijs, & male sartis fabulis a-
riolari. Tu meam similiter rationem ex ijs quæ pro
Pacensi colonia disputaui, potes animaduvertere.
Sermocinandi tecum desiderio, in loquatitatis viti-
um credo vix sentiens incurri. Sed ita res tulit, vt a-
lias in scribendo breuitatis amator, euitare nequie-
rim prolixitatem. Vincentium meum, quem deside-
rare te ais, mitto, & epistolam quam Philippo claris-
simo regi, per hos dies, à sacris Cíneralibus, scripsi.

Carmen quo regi nostro ætate quidem tunc puero, verum indole excellenti non puero, permissam regni gubernationem sum gratulatus, vna mitto. Quod suppressi hæcenus, contentus soli regi animum meum significasse. Nunc partim importunis amicorum postulationibus, partim quia tibi, quantum ex te intellego, poetices amatori, gratum fore exestimo, edendum curavi.

A Kebedio, quem è vita decessisse ægerrime tuli, postularam Iuliani Pomerij, & Isidori Pacensis scripta, si in Toletanæ ecclesiæ bibliotheca forte reperirentur. Hæc eadem, quæ apud te maiori eruditione hominem, diligentem historiarum scriptorem, veterumq; librorum supellectile instructiorem, reperiri non ambigo, forſitan inuerecunde, sed tamen enixissime peto. Vale, & quem ingenij tui bonitate amare coepisti, eadem vicissitudine iam addictum, amare perge. Eboræ. XIII. Calendas Aprilis.

M.D.LXX.

L. Andreas Resendius, Lusitanus.
ex animo tuus.

64
AD SEBASTIANVM. LVSITANIE REGEM SERENISSIMVM.
ob regni adceptum regimen.

Sceptra bono auspicio cape rex auguste, tuūq;
Sponderibus regni iam nunc adsuesce ferendis.
Sātq; supérq; datum tutoribus, incipe forteis
Pubertate humeros submittere tu te, minores.
Nec regno prætexe annos. nihil indole tanta
Indignum facies, tua quum prætexta, senili
Cum grauitate, togæ laudem superarit honestæ;
Non solis matura venit Sapiëntia canis,
Et sua primori virtus diuina iuuentæ
Munera partitur. sapiunt quibus inditus auræ
Plenior ætheriæ vigor, aut sublimius adflat
Ingenium magnas ad res mens prouida mundi.
Hæc tibi quam prono placidi clementia cæli
Numine contulerit, probat admirabilis ortus,
Et nox illa pio fletu vigilata tuorum
Vsq; ad Matutæ properantia sidera nobis
Felicem radiare diem natalis herilis.
Tum diuo comitata bono lux fulgida, nostras
Quæ lacrymas, luctūmq; metūmq; exterlit, & orbi
Mussanti obciduo Lusi quis regna vetustū
Sumeret, ac rerum trepidis, per gaudia vera
Solicitam exemit curam, peritura ne raptō
Cum genitore tuo, & decus amissura tiaræ,
Quorundam quæ vota deus temeraria sanxit,
Impiaq; & flatu dedit adsportanda Boræo,

An fando mansura magis firmauerit olim,
Nec seriem euertat fatorum. oracula certe
Talía quum se se Orichio monstrauit in agro
Innumeras acies contra certare paranti
Felici Alphonso, dum regna hæc conderet olim
Ediderat. decus vnde trahunt insignia vestra.
Talía plagigero Christi Soteris alumno,
Atq; alijs referata pijs. verum arbiter orbis
Seculorumq; pater, nunquam manifestius ipsum
Prodidit arcanum, quam nunc, quū pendula nuper
Momento exiguo spes vndiq; nostra labaret.
Opietas, regnum prope desperantibus, almi
In gentem nostram Iouis indulgentia regem
Te dedit, ac talem dedit, vt si turba rediret
Cunctorum qui sceptrā manu tenuere per orbem,
Et permittatur de cunctis optio, nullum
Optemus nisi te solum. nec scire laboro
An fuerit similis. memores ne voluite fastos.
Destitui exemplis lætor. tibi detrahit ausus
Te conferre, datur cui par similis ve, negatur
Maximus. in parteis scindit conlatio summum.
Ille vel ille pius, prudens fuit ille vel ille,
Aut fortis, iustū ve tenax, aut qualibet acri
Virtute ornatus. Quid ni fateamur oportet.
Ac ideo ingrati superis ne simus, & ipsos
Herôas memori fama vt meruere colamus.
Sed te opifex rerum per publica vota petítum
Suppliciter, nobis quum contulit, omnia in vnum
Congessit, nempe vt donum sciremus olympi.
Nam post busta tui vixdum cinesacta parentis,

Cui mors lethæo comitata sopore nigrantem
 Obtendit pallam, & pubis præuertit honorem,
 Læta noui thalami spondam suffire cupressu
 Funerea, Zygiæq; factum interuertere diuæ,
 Mirum ortum lacrymas inter, populûq; precantis
 Lamenta, & liquidum rumpentis æthera voces,
 Pontificumq; sacros ritus, effataq; mæsto
 Carmina singultu, ac fumantis turis acerras
 Vidimus, & patria veluti prodire fauilla.
 Vt Phœnica ferunt ortu Titanis heoo.
 Vidimus & diuum simul adfulsisse patronum
 Augustum faceret qui ex se tibi nomen, & intra
 Cunarum lactisq; vices, manifesta fauentis
 Signa Dei, quuius nutu imperiôq; tuendæ
 Præsidibus genij vitæ mandata pusilli
 Sedulitas, & firma dati custodia regni.
 Quid memorem quanta pietate puertia creuit:
 Quantaq; purpureo probitas coniuncta decori:
 Quid memorem diu pro maiestate sacrorum
 Impigra quo studio mens ardeat: vtq; supremis
 Ætatemq; fidemq; supra, conatibus instes
 Ne bruta impietas aliunde has repat in oras:
 Cultriciq; Dei genti insidietur, eunti
 Prisco more viam, obliquis adgressa dolose
 Tramitibus: Pestem hanc quum sic puerilibus annis
 1 Intente caueas, regnûq; arcere labores
 2 Ingressu, quid non post hac sperabimus, aucto
 2 Robore, & incrementa animo capiente virili:
 2 Perge igitur pie rex, ostensaq; signa beati
 Imperij sub te cælo pandente futuri,

Vera reapse proba, & sumpto moderamine, de te
Solicitis iam redde vicem, spemq; hactenus altam
Erectamq; modo in cursum, quem Ianus inire
Bis tibi septenus monuit, ne incide morando,
Omina iam superi quæ portendêre, videri
Vera volunt. implere fidem tu posceris. atq;
Ambiguo procul implebis. non Cyrrha furorem
Vaticinum exagitat, mendax nec Apollo, nec Euan
Ludit Echionius vatem. præfagia mundo
Te nascente polus dedit indubitata. facessat
Nequior interpres. non palpum obtrudimus arte
Blandiloqua, nec amoena tuis aut subdola castis
Auribus orsa damus. per me tibi dicit olympus,
Debitor officij quum sis, age diua propago
Gnauiter illud obi. summo de vertice mundi
Prospectat te sanctus auus, te lumine læto
Fama ingens proauus, toto cum stemmate regum
Lyriadum, trabea ac sceptro gemmante decorum
Vt videat, iam dudum arcem super adstat Olyssis,
Quam studio effecit, tenuit dum regna, beatam,
Quam modo barbaricis sublimius esse triumphis
Augendam te rege videt, ceditq; nepoti.
Me mea si cursum lentarint fata, deusq;
Forte senile tuos æuum protendat in actus,
Iuuerit Aoniam rursus conscendere rupem,
Iam pridem emeritum, & fonti, pedis alitis ictu
Gorgoneus quæ rupit equus, procumbere, vt hauustu
Vberiore, tuo nostrum os famuletur honori.
Sin vero tantum hoc, nullo exorata precatu
Inuideat mihi Parca decus, neq; cernere currus]

Laurigeros, vitæ poterit pars vltima nostræ,
Vos ego tum vates, Pimplæ quibus antra patebunt
Pierix, qui fronde comas cingētis odora,
Compello, huc alacri memores incumbite mente.
Materiam dabit ipsa dies, semp̄q̄ recentem.
Interea dum te crescente senesco, tametsi
Languit ingenij vis, nec seruare tenorem
Vena exsucta potest, nunquam te maxime regum
Non loquar, extremo donec iam tempore, noctis
Filia, vocis iter duro mihi pollice frangat.

Permissu & auctoritate Dominorum inquisitorum,
Andreas Burgius Typographus Serenissimi
principis Cardinalis, impressit
E B O R Æ Mense Maio
M. D. LXX.

